

Univers Pedagogic

pro

14 (991),
9 aprilie 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

RAPOARTELE PRETESTĂRIILOR ADUC REPERE UTILE PENTRU PREGĂTIREA ELEVILOR

Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, a publicat rapoartele privind pretestările republicane la matematică și la limba și literatura română, susținute de elevii din școlile cu predare în limbile minorităților naționale. Documentele prezintă o imagine detaliată a performanțelor școlarelor, incluzând indicatori precum mediile obținute, distribuția notelor și rata de promovare.

Datele sunt structurate pe mai multe criterii, inclusiv pe regiuni, instituții de învățământ, mediu de reședință și gen, oferind o bază solidă pentru analiza rezultatelor la nivel național. Rapoartele evidențiază atât nivelul de pregătire al elevilor, cât și aspecte legate de parcurgerea curriculumului.

Totodată, acestea includ evaluări ale testelor aplicate, analizate din perspectiva dificultății și relevanței itemilor, contribuind la o mai bună înțelegere a modului în care au fost construite instrumentele de evaluare. Rezultatele obținute conturează direcții clare pentru consolidarea cunoștințelor înainte de examene.

La matematică, peste jumătate dintre elevi au atins pragul de

promovare, iar un număr important se află în apropierea acestuia, ceea ce indică un potențial real de progres prin intervenții educaționale țintite. La limba și literatura română, în cazul elevilor din școlile cu predare în limbile minorităților, majoritatea participanților au promovat pretestarea, iar analiza rezultatelor oferă repere utile pentru adaptarea activităților de învățare în perioada următoare.

În sprijinul elevilor, Programul Național Remedial la mate-

matică și limba română este în desfășurare, implicând mii de participanți selectați în funcție de necesitățile de învățare. Aceștia beneficiază de sesiuni suplimentare organizate în grupuri mici, care permit o abordare individualizată și susțin progresul constant. Programul include un număr extins de ore de instruire comparativ cu edițiile anterioare, iar activitățile se desfășoară în mare parte cu prezență fizică, pentru a asigura o interacțiune directă și eficientă între profesori și elevi.

Hristos a înviat!

Există sărbători care nu doar marchează trecerea timpului, ci îi schimbă sensul. Sărbătoarea învierii Domnului este una dintre ele – o punte între ceea ce a fost și ceea ce urmează, între încercare și înnoire, între tăcere și rostire. Este acel moment în care fiecare dintre noi este chemat nu doar să celebreze, ci să înțeleagă mai profund drumul parcurs și direcția spre care se îndreaptă, în lumina credinței și a prezenței lui Dumnezeu în viața noastră.

Pentru lumea educației, această sărbătoare capătă o rezonanță aparte. A forma oameni înseamnă, înainte de toate, a crede în devenirea lor, dar și a recunoaște că orice creștere autentică se împlinește cu ajutorul lui Dumnezeu. În fiecare elev sau student se află un început – uneori fragil, alteori neșlefuit, dar întotdeauna încărcat de perspective și posibilități. Paștele ne reamintește că adevărata creștere nu se vede imediat; ea construindu-se în profunzime, acolo unde răbdarea, încrederea și consecvența, dar și credința, își împlinesc rostul în timp.

Nu este o sărbătoare a abundenței de cuvinte, ci a sensurilor care se așează în liniște. Într-o epocă grăbită, dominată de zgomot și schimbări accelerate, Paștele aduce o altă măsură – cea a echilibrului interior, ancorat în credință. Este o invitație la luciditate, asumare și regăsirea unei direcții care să nu fie dictată doar de împrejurări, ci și de convingeri profunde și încrederea în voia lui Dumnezeu.

Educația, asemenea acestei sărbători, nu înseamnă doar acumulare, ci transformare. Nu înseamnă doar

răspunsuri, ci și întrebări esențiale. Nu înseamnă doar rezultate imediate, ci devenire în timp, sub îndrumare umană și divină. În acest proces, rolul celor care ghidează – profesori, mentori, formatori – devine cu atât mai important, pentru că ei sunt cei care, zi de zi, modelează nu doar minți, ci și conștiințe, cultivând valori care își au rădăcina în bine, adevăr și credință.

În aceste zile, mai mult ca oricând, contează capacitatea de a privi înainte cu încredere, fără a pierde legătura cu ceea ce ne definește ca oameni și ca ființe spirituale. Paștele nu promite drumuri ușoare, dar oferă certitudinea că fiecare început ancorat în eternitate are sens în planul lui Dumnezeu, iar fiecare efort poate deveni temelie pentru ceva durabil și binecuvântat.

Redacția „Univers Pedagogic Pro” transmite tuturor cititorilor săi gânduri bune, echilibru și forță interioară. Fie ca această sărbătoare să nu rămână doar un reper în calendar, ci să devină un prilej autentic de renaștere, reflecție și reconectare la propriile valori, cu credință în Dumnezeu.

Hristos a înviat!

Continuă Campania de abonare, pentru anul 2026!

Dragi cititori,

Vă invităm să fiți alături de săptămânalul nostru și în anul 2026! Abonându-vă la *Univers Pedagogic pro*, veți beneficia cu fiecare ediție de: cele mai relevante informații din lumea educației, interviuri, reflecții și diverse materiale de analiză, utile pentru elevi, studenți, cadre didactice, manageri, alți specialiști și persoane interesate de tot ce ține de tărâmul fascinant al didacticii și instruirii.

Abonarea se face la sediile Oficiilor Î.S. „Poșta Moldovei”.

Fiți parte din comunitatea noastră și așa vă veți conecta la subiecte stringente, dar și la teme inedite ce contează pentru educație!

Laborator digital modern pentru elevi din Șoldănești

Elevii Liceului Teoretic „Alexei Mateevici” din orașul Șoldănești vor avea acces la un mediu modern de învățare, orientat spre dezvoltarea competențelor în științe exacte și tehnologii digitale, în urma inaugurării unui laborator de fabricație digitală (FabLab) în cadrul instituției. Proiectul a fost realizat cu sprijinul Fundației Orange Moldova și face parte din inițiativa Rețelei Școlilor Model, lansate de Ministerul Educației și Cercetării.

Noul spațiu educațional oferă elevilor posibilitatea de a îmbina

cunoștințele teoretice cu activități practice, contribuind la formarea unor competențe relevante pentru domeniile viitorului. Laboratorul este dotat cu echipamente moderne, inclusiv imprimante 3D, utilaje de tăiere laser, seturi de robotică și electronică, micro-controlere și drone educaționale. Aceste resurse permit elevilor să parcurgă întregul proces de creație tehnologică, de la idee și proiectare până la realizarea unui prototip funcțional.

La amenajarea și dotarea spațiului a contribuit Ukraine-Moldova American Enterprise Fund, care a oferit suport financiar pentru achiziționarea echipamentelor educaționale. Totodată, cadrele didactice au beneficiat de instruire specializată în domenii precum robotica, imprimarea 3D, utilizarea dronelor, electronica și tehnologiile de tăiere laser, ceea ce asigură integrarea eficientă a noilor tehnologii în procesul de predare.

Inițiativa face parte dintr-un program mai amplu de moderni-

zare a infrastructurii educaționale, fiind al doilea laborator de acest tip inaugurat în anul 2026 cu sprijinul Fundației Orange Moldova. În perioada următoare, alte instituții de învățământ din țară urmează să beneficieze de investiții similare, valoarea totală a proiectului depășind 4 milioane de lei în acest an. Noua infrastructură contribuie la crearea unui mediu educațional inovator, în care elevii sunt încurajați să experimenteze, să gândească critic și să dezvolte soluții creative.

DIALOG CU TINERI PROFESORI DEBUTANȚI PRIVIND SPRIJINUL PROFESIONAL ȘI FINANCIAR

Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Institutul Național de Educație și Leadership, a desfășurat pe 2 aprilie curent o ședință online dedicată cadrelor didactice debutante, repartizate la instituțiile de învățământ general în ultimii doi ani. Activitatea a avut drept scop oferirea de suport în procesul de depunere a dosarelor pentru acordarea indemnizației destinate tinerilor specialiști, precum și menținerea unui dialog direct privind dificultățile întâmpinate în primii ani de activitate.

Discuțiile au evidențiat o serie de preocupări frecvente în rândul cadrelor didactice debutante. Prin-

tre aceste subiecte se numără sprijinul financiar și indemnizațiile disponibile, compensațiile pentru chirie și utilități, aspectele legate de concediile sociale, dar și condițiile de salarizare.

Totodată, participanții au manifestat interes pentru oportunitățile de dezvoltare profesională, inclusiv accesul la activități ce țin de conferirea și confirmarea gradelor didactice, precum și la programe de formare continuă. Au fost abordate și subiecte ce țin de mobilitatea profesională, cum ar fi transferul între instituții sau activitatea prin cumul. În același timp, au fost discutate aspecte legate de integrarea în mediul profesional, implicarea în proiecte educaționale și utilizarea unor metode didactice eficiente.

Reprezentanții instituțiilor implicate au încurajat menținerea unei comunicări constante cu tinerii specialiști, pentru a putea identifica prompt provocările și a interveni cu soluții adaptate. Inițiativa confirmă importanța unui dialog continuu, menit să sprijine integrarea și menținerea cadrelor didactice tinere în sistemul educațional.

UNICEF: „Generația ALPHA”, un serial socioeducativ pentru adolescenți și părinți

Primul serial socioeducativ din R. Moldova, „Generația ALPHA”, consacrat adolescenților, copiilor, pedagogilor și părinților, a fost lansat în data de 3 aprilie curent. Premiera a întrunit peste 200 de spectatori de toate vârstele – reprezentanți ai diferitelor instituții publice, echipa de producție, actori, părinți, profesori, psihologi și elevi –, care au vizionat la ecran mare primele două episoade din cinci. Următoarele serii vor apărea rând pe rând săptămânal pe canalul de YouTube „Ciao, Patricia!”, în ziua de vineri la ora 18:00.

geri dificile. În acest context, ei nu au nevoie de prea multe informații, ci de conținut care să-i ajute să se înțeleagă pe ei înșiși și unii pe alții. „Generația ALPHA” își propune să ofere aceste repere prin povești care creează un limbaj comun al empatiei, respectului și responsabilității. Pentru că atunci când reușim să oferim copiilor aceste ancoră, nu doar sprijinim dezvoltarea lor, ci și contribuim la felul în care întreaga generație va învăța să prospere împreună.

Fiecare din cele cinci episoade este centrat pe provocări constante cu care se confruntă noua generație în mediul școlar, online sau în familie. Urgența acestui demers este foarte mare, dat fiind faptul că aproape jumătate dintre elevii sunt expuși frecvent situațiilor de abuz sau discriminare. „Generația ALPHA” își propune să spargă barierele tăcerii, oferind modele de comportament și soluții pentru gestionarea sănătoasă a echilibrului emoțional.

Eroina principală a acestui film, Patricia, spune că „Mi-aș dori ca fiecare copil care urmărește serialul să aibă curajul de a deveni el însuși și să nu se teamă a cere ajutor atunci când are nevoie. Chiar și în momentele dificile, există întotdeauna oameni care te pot înțelege și sprijini. Pentru mine, filmările au fost o experiență care m-a ajutat să văd cât de importante sunt empatia, prietenia și felul în care alegem să ne purtăm unii cu alții, în fiecare zi”.

Reporter UPP

Cadre didactice din R. Moldova și România au discutat rolul valorilor în educația timpurie

Peste 160 de cadre didactice din Republica Moldova și România au participat la o masă rotundă dedicată rolului valorilor în formarea copilului de vârstă preșcolară, desfășurată la 31 martie a.c., în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Evenimentul a reunit specialiști din mediul universitar și preuniversitar într-un dialog axat pe consolidarea culturii organizaționale în instituțiile educaționale.

Organizată de Catedra Pedagogie Preșcolară, Educație Fizică și Dans din cadrul Facultății Științe ale Educației, reuniunea a adus împreună cadre didactice universitare, manageri de instituții de educație timpurie, metodiști, dar și studenți și masteranzi din domenii precum pedagogia preșcolară, management educațional și arte. Formatul fizic al întâlnirii a favorizat schimbul direct de idei și prezentarea de experiențe relevante din practică.

La eveniment au fost prezenți și reprezentanți ai autorităților centrale ce țin de sfera pedagogiei, printre care Natalia Zotea și Svetlana Talpă din cadrul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova. Totodată, conducerea Universității a fost reprezentată de rectorul Alexandra Barbăneagră și decanul Nina Garștea, care au evidențiat importanța dezvoltării unei culturi instituționale bazate pe valori și colaborare.

Discuțiile au fost moderate de Lidia Cojocari și au inclus intervenții științifice susținute de cadre universitare, printre care Liuba Mocanu și Natalia Carabet. Prezentările au abordat teme legate de formarea

valorilor la vârsta timpurie, influența mediului educațional asupra comportamentelor copiilor și rolul educatorului în modelarea climatului organizațional din instituțiile de învățământ.

Un segment important al programului a fost dedicat exemplelor de bune practici prezentate de manageri și cadre didactice din grădinițe din R. Moldova și România. Intervențiile acestora au ilustrat modalități concrete prin care valorile pot fi integrate în activitățile zilnice cu copiii, precum și în relația cu părinții și comunitatea educațională. În cadrul întâlnirii au fost stabilite noi colaborări instituționale, prin semnarea unor acorduri de parteneriat cu mai multe grădinițe din Chișinău și Ialoveni. Aceste parteneriate vizează dezvoltarea cooperării în domeniile formării profesionale, schimbului de experiență și implementării unor inițiative educaționale comune.

Participanții au atras atenția asupra provocărilor actuale din sistemul educațional, subliniind necesitatea unei atenții sporite acordate dimensiunii valorice în procesul pedagogic. De asemenea, a fost evidențiat rolul activităților artistice și culturale în dezvoltarea armonioasă a copiilor, inclusiv în formarea identității și a coeziunii de grup. În urma dezbaterilor, au fost conturate mai multe direcții de acțiune, printre care consolidarea rolului educatorului ca promotor al valorilor, integrarea acestora în practicile educaționale cotidiene, extinderea colaborării între instituții și implicarea activă a studenților în activități formative.

În plus, participanții au reitrat importanța formării continue a cadrelor didactice, în vederea adaptării la cerințele actuale ale educației timpurii. Evenimentul s-a încheiat cu mesaje de apreciere adresate organizatorilor și partenerilor implicați, fiind evidențiat caracterul constructiv al reuniunii și deschiderea comunității academice spre inițiative care promovează o educație bazată pe valori și responsabilitate.

„Fii PRO! Alege să fii Profesor!” la UPSC

Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă din Chișinău a găzduit, în data de 1 aprilie a.c., evenimentul „Fii PRO! Alege să fii Profesor”, organizat în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării (MEC). Inițiativa a reunit viitori absolvenți ai Universității, cadre didactice și invitați de onoare, într-un dialog dedicat rolului profesorului în societate și perspectivelor carierei de pedagog.

În deschiderea evenimentului, prorectorul pentru relații internaționale, Sergiu Musteață, a evidențiat importanța formării noilor generații de profesori, subliniind că educația reprezintă o investiție esențială în dezvoltarea durabilă a societății. Mesajul său a pus accent pe responsabilitatea instituțiilor de învățământ superior în privința pregătirii unor specialiști care vor modela viitorul sistemului

educațional. La rândul său, secretarul de stat al MEC, Galina Rusu, a prezentat oportunitățile concrete destinate absolvenților, inclusiv perspectivele de angajare, programele de sprijin și facilitățile oferite tinerilor profesioniști din domeniul educației. Intervenția a oferit participanților o imagine clară asupra traseului profesional în învățământ și a avan-

tajelor acestei alegeri de carieră. În continuare, absolventele UPSC, Vlada Creciu și Ecaterina Mereuță, au împărtășit unele gânduri referitoare la experiența lor profesională. Acestea au vorbit despre provocările debutului în carieră, dar și despre satisfacțiile pe care le oferă profesia didactică, oferind un exemplu relevant și motivațional pentru studenți și elevi.

Evenimentul a fost moderat de decanul Facultății de Științe ale Educației, Nina Garștea, care a ghidat discuțiile și a încurajat schimbul de idei între invitați și participanți. Întrunirea s-a încheiat cu o sesiune interactivă de întrebări și răspunsuri, în cadrul căreia participanții au avut ocazia să dialogheze direct cu invitații și să afle detalii utile despre pașii necesari pentru o carieră în educație.

Tradiția „Lăzărelului”, păstrată în satele din sudul țării

Sâmbăta din săptămâna premergătoare Paștelui, denumită „a Floriilor”, este ziua când florile, plantele în general, încep să-și dezvăluie virtuțile magice. Iar acestei zile i se mai zice „Sâmbăta lui Lazăr”, când se practică datina Lăzărelului, obicei care amintește de un străvechi zeu al vegetației ce murea și renăștea la începutul fiecărei primăveri.

Legenda spune că Lazăr, personaj central al acestei sărbători, a plecat într-o dimineață cu oile, iar în drumul său, grăbit să ajungă acasă la plăcintele mamei, a căzut dintr-un copac și a murit, transformându-se simbolic în vegetație. În amintirea lui, în această sâmbătă, în satele românești, grupuri de fete dansează și cântă în curtea gospodariilor, celebrând renașterea naturii și speranța unui nou început, gazdele răsplătindu-l osârdia cu daruri - ouă albe nefierte, turte de post și alte bunătăți tocmai bune pentru pregătirea Sfințelor Paști.

pe apa râului, imitând renașterea vegetației, protejarea casei de boli. În continuare, o ceată de fete din satul Stoianovca, Cantemir, susținute de Ansamblul folcloric bulgăresc „Plamace”, conducător artistic Alexandra Ciolcovan, a prezentat obiceiul *Lăzărelului* în varianta păstrată în localitate, cu unele elemente specifice etnicilor bulgari. „În sâmbăta de dinaintea Floriilor - intervine directorul Muzeului Raisa Andronov, în multe sate s-a mai păstrat obiceiul de a intona „Cântece de Paști”. În aceste cântări, pe care le mai putem

la cele sfinte, rostind cu dragoste și credință: „Vă așteptăm și la anul!”. Așa cum își amintesc bătrânii, plata pentru colindători erau ouăle albe, nefierte și nevopsite, adică bune pentru a fi încondeiate de Sfințele Paști. Mai mult, potrivit obiceiului, fetele colindă, adunând ouă, pâine caldă, dulciuri, bani în coșuri ornate cu flori, care sunt apoi oferite celor nevoiași.

Obiceiul legat de Paște marchează un moment simbolic din viața fetelor: după această zi, ele pot participa la logodne și căsătorii, fiind considerate „fete de măritat”. După colinde, tinerele își aruncă coroana de flori în râu. Conform tradiției, fata a cărei coroană ajunge prima va fi conducătoarea sărbătorii *Lăzărelului* în anul următor și se va căsători prima...

Rând pe rând, își deapănă amintirile din copilărie Ana Arabadji, Elena Bostan, Ana Murzacov și Nina Rufă, originare din satul Giurgiușești, Cahul: „În aceeași zi erau și *Moșii de Florii*, când se obișnuia să se dea de pomană plăcinte, în amintirea lui Lazăr care ar fi murit de pofta plăcintelor. În Sâmbăta Floriilor se face și parastusul lui Lazăr. Atunci colindă fetele mici, împodobite cu flori pe la cap și cu un băiat în față, care cântă despre moartea nefericită și înmormântarea tânărului Lazăr”.

„Una din fete, supranumită *Lăzărița*, se îmbracă în mireasă. În cântec se spune că Lazăr i-a cerut mamei să-i facă azimă (pâine nedospită), dar ea n-a voit: atunci el s-a dus cu oile la pădure, s-a urcat pe o creangă să scuture puținele frunze oilor. Însă vântul ce bătea cu putere a rupt creanga, el a căzut și a murit. Cele trei surori ale lui l-au găsit, l-au adus acasă, l-au scăldat în lapte dulce și l-au înmormântat. În semn de mulțumire, fetele primesc ouă albe, nefierte, pe care, revenite acasă, le roșesc”, vine să ne

spună Georgeta Bratu din Cășlița-Prut, Cahul.

„Cam tot după același scenariu se țineau obiceiurile din Sâmbăta lui Lazăr și la noi, în Slobozia Mare, Cahul. Ne amintim și de sâmbetele când am descoperit că și de cealaltă parte a Prutului se săr-

și are loc în Sâmbăta Floriilor, când grupuri de fete îmbrăcate în alb și cu o panglică roșie în păr merg pe la case cântând ceremonial o anumită melodie, în asemănare cu colindul. Legenda spune că Lazăr pleacă în pădure cu oile, se urcă în pom, alunecă, moare, fetele (surorile) îl plâng și îl scaldă în lapte dulce. După care laptele se aruncă. Apoi este înviat (în a patra zi!) de către Iisus Hristos. Metamorfozarea lui Lazăr în flori și vegetație luxuriantă se dedică zeului floriei (Dionisos, Adonis, Afrodita ș.a.), adaugă Vasile Mincev, originar din raionul Taraclia.

Tradiția *Lăzărelului* este parte a programului de activitate cultural-artistică a Ansamblului de dans popular „Sozvezdie” de la Școala de Arte din orașul Taraclia și a Ansamblului vocal „Prietenii” al Casei raionale de Cultură din aceeași localitate. Îmbrăcate în costume tradiționale, fetele aduc în scenă cântecele și simbolismul acestei frumoase tradiții pascale.

bătorea *Lăzărelului*”, confirmă Anatolie Danilenco și soția acestuia, Elena, împreună cu soții Marcela și Aurel Bulala.

„Acele dulci, irepetabile amintiri ne răscolesc sufletul până în prezent. Iar tradițiile, datinile de odinioară nu trebuie date uitării, or, ele sunt parte a vieții satului moldovenesc, întregului spațiu românesc”, continuă într-un glas discuția consătenii Ana Plăcintă și Elena Saghin.

„*Lăzărul* (*Lăzărelul*) reprezintă un ceremonial complex al cetei feminine, structurat după modelul colindelor și dedicat unui străvechi zeu al vegetației numit *Lazăr sau Lăzăriță*. Este practicat în satele populate preponderent de bulgari

Obiceiul poate fi întâlnit și într-un șir de sate din Stepa Bugeacului, populate preponderent de găgăuzi

Vom adăuga că obiceiul *Lăzărelului* este păstrat în multe localități din dreapta Prutului, îndeosebi în Dobrogea, Delta Dunării și Muntenia. În satul Izvoarele, județul Tulcea, datina este păstrată cu fast, având texte specifice în română, greacă și bulgară. Fetele organizează în curtea gospodarului o horă, după care gazda le dă făină, ouă, bani, care și ce are. Ceata de fete vizitează tot satul, până după amiază, după care ele se adună și împart darurile. Obiceiul este similar cu *Caloianul*, ambele fiind practici de înnoire a naturii în pragul sărbătorilor pascale.

Ion DORU

Gheorghe Raicu, directorul căminului cultural din satul Bucuria, Cahul, spune că „*Lăzărelul* este un obicei străvechi de primăvară, practicat în sâmbăta *Floriilor* (*Sâmbăta lui Lazăr*), specific sudului României, dar și localităților din sudul Moldovei, pe care în acest an îl reinviem și noi. În această sâmbătă, cete de fete colindă pe la casele gospodariilor, evocând moartea și învierea lui Lazăr, simbol al renașterii naturii, a vegetației ce reinvie după „somnul” lung de iarnă. Obiceiul implică dansuri, costume populare colorate și daruri. Ritualul este legat de un mit arhaic al vegetației care moare și învie în fiecare primăvară. Putem afirma că este vorba de un colind de primăvară, numit *Lăzăr* (sau *Lăzărița*), având valențe nupțiale în trecut”.

În Duminica Floriilor, la Muzeul Etnografic din orașul Cantemir a fost reinviată Tradiția *Lăzărelului*. Copilași de la Grădinița nr.2 din localitate, ghidați de Svetlana Ceauș și Carolina Cernenchi, au înscenat obiceiul colindului despre moartea și renașterea lui Lazăr. Fiind răsplătiți cu daruri, ei le-au împărțit și altor copii, la fel cum gospodinele coc în această zi (numită și *Moșii de Florii*) plăcinte, pe care le dau de pomană. Tradiția a fost condimentată de cântecele pascale interpretate de Ansamblul „Dor de izvor” din satul Porumbăști, conducător artistic Eleonora Leu. După ce au împletit coroane din crenguțe de salcie, fetele au mers și le-au dat drumul

Consecințele odiosului pact Molotov-Ribbentrop

Muzeul de Istorie și Etnografie din orașul Leova a vernisat expoziția „Împărțirea Europei. Consecințele pactului Ribbentrop-Molotov (Hitler-Stalin)”, dedicată unuia dintre cele mai controversate momente din istoria Europei secolului XX. Startul evenimentului a fost dat la sfârșitul lunii martie curent, în incinta muzeului din orașul Leova.

Directorul instituției, **Valentina Fiodorov**, a declarat că galeria „Este organizată în parteneriat cu Konrad Adenauer Foundation – biroul din Republica Moldova, Deutsch-Russisches Museum Berlin-Karlsborst și Asociația Națională a Tinerilor Istorici din Moldova. Expoziția itinerantă a fost realizată pentru a marca trista aniversare de 87 de ani de la semnarea, la 23 august 1939, a pactului Molotov-Ribbentrop (acordul dintre Hitler și Stalin care a avut consecințe majore asupra configurației politice și teritoriale a Europei, dezlănțuind, din 1 septembrie 1939 și până în 2 septembrie 1945, cea mai sângeroasă conflagrație a omenirii”.

Materialele expoziției au fost elaborate de specialiștii de la Deutsch-Russisches Museum Berlin-Karlsborst, în colaborare cu Catedra de Istorie a Universității din Düsseldorf. Persoanele de orice vârstă din întreaga republică au posibilitatea să descopere, să ia cunoștință de documente, imagini și informații care ilustrează modul în care pactul din 1939 a influențat destinul Europei, al regiunii și lumii în ansamblu.

Astăzi nimeni nu mai pune la îndoială faptul că este imposibil de calculat cu precizie ororile celui de-al Doilea Război Mondial (1939-1945), în care au fost implicate peste 50 de țări ale lumii, formându-se două tabere militare – *Alianții* și *Axa*. Aici se adaugă și victimele represiunilor staliniste, deportărilor, colectivizării forțate, alte fenomene impuse popoarelor din fosta URSS de către regimul comunist de la Moscova. Potrivit unor istorici, cea mai mare conflagrație militară mondială s-a soldat cu cca 72 mil. de morți – peste 20 mil. de militari și mai bine de 45 mil. (!) de civili, decedați din cauza bombardamentelor masive, masacrelor, genocidelor deliberate, bolilor, foametei, exterminărilor în lagărele de concentrare, dispăruți fără veste (bunăoară, Decretul semnat de feldmareșalul Wilhelm Keitel, la 12 decembrie 1941, îi viza pe toți civilii care opuneau rezistență

– din Germania sau din țările ocupate, ce urmau să „dispară”), aici nefiind arătat numărul de milioane de răniți, invalizi, destine schilodite.

Milioane de oameni au fost uciși în lagărele de exterminare create de naziști în Europa. Rămășițele celor din Auschwitz-Birkenau, Maidanek, Buchenwald, Treblinka, Mauthausen, Dachau, Natzweiler, Sobibor, Belzec, Ravensbruck ș.a. (în total, cca 1200!) au rămas mărturie ale acelor atrocități: peste 6 mil. de persoane au fost uciși în lagărele de exterminare înființate de naziști în acel război mondial. Cele mai multe dintre acestea au funcționat pe actualul teritoriu al Poloniei, iar mărturiile supraviețuitorilor lor sunt cutremurătoare: numai în Complexul de la Auschwitz-Birkenau, ce a funcționat în perioada mai 1940 - ianuarie 1945, în sudul Poloniei, în apropierea unui nod feroviar important ce făcea mai accesibilă transportarea deținuților, au murit cca 1,1 mil. de deținuți, iar metoda principală de exterminare au fost... camerele de gazare, în care victimele erau ucise cu gazul Zyklon B(!).

...Mulți băștinași ai localităților leovene mobilizați pe front în cel de-al Doilea Război Mondial au căzut în lupte, s-au pierdut fără urmă în acel măcel care a durat cca 5 ani, în teribilii ani de foamete din 1946-1947 sau au fost supuși represiunilor de regimul comunist. Astfel, deportările din 1941 și până în 1949 au scerat populația din Iargara. În 1941, de acolo au fost arestați și mânați cu de-a sila la munci antiumane în regiunile Sverdlovsk, Akmolinsk - Vladimir Cazan, Strul Cernobilschi, Moisei și Riva Cernobilschi, Victor Goncarov, Simion Gotișan, Alexandru Răzmeriță, Elena Teodorescu ș.a. În 1947, vine un alt val al deportărilor: este condamnat la 10 ani de pușcărie Gherman Bădărău (la vârsta de numai 17 ani!), căruia i s-a incriminat „trădare de patrie”, ca abia peste 47 de ani să fie reabilitat(!). Dar cei mai mulți gospodari din Iargara au fost trimiși la muncă silnică în Siberia pentru că ar fi fost „chiaburi”, „comercianți”, „colaboraționiști”, majoritatea din-

tre ei fiind separați de familii, risipiți prin pădurile sălbatice, de netrecut, pe unde nu călcasă picior de om din regiunile Tiumen, Cita, Bureat-Mongolia ș.a. (Lista completă a acestor persoane poate fi găsită în „Cartea Memoriei. Destine încarcerate”, vol. III, Chișinău, 2003).

În operațiunile de deportare a „chiaburilor”, „negustorilor” și altor elemente „ostile” puterii sovietice din satele raionului Leova, a fost mobilizat întregul aparat al secției raionale a securității de stat (KGB), 180 de soldați și ofițeri, delegați cu

Spre regret, chiar și după aceste deportări în masă a celei mai conștiente pături a populației, fărâdelegile autorităților sovietice au continuat. Ipocrizia lor se manifesta pretutindeni și în orice. Astfel, comitetul executiv raional Leova impunea noi sancțiuni față de persoanele care, chipurile, se eschivează de la predarea surplusurilor de producție agricolă, crescută cu atâta sudoare pe loturile de pe lângă casă. Prin deciziile comitetului executiv, sunt impuse noi cote de predare la stat a producției de miere,

misuni special, grăniceri, dar și aparatul comitetului raional de partid, al executivului raional, 370 de persoane din componența „activiștilor” de partid, care, cu 64 de camioane, urmau să asigure transportarea la gara din Iargara persoanele „selecțate” de prin sate. Pentru a facilita declanșarea reușită a operațiunii, raionul a fost împărțit în 4 direcții – Leova, Sărăteni, Iargara și Tochile-Răducani, fiind create grupe speciale, cu soldați înarmați, conduse de activiștii de partid, membri ai comitetului raional de partid și ai executivului raional, care „s-au pus pe treabă” în toiul nopții, astfel încât „activul sovietic și de partid, mobilizat pentru a oferi ajutor în efectuarea operațiunii, în număr de 370 de persoane, a lucrat conștiincios și ireproșabil”.

ceară, de la țărani-apicultori din Sărăteni, Iargara, Covurlui, Sărata-Răzeși, sunt alcătuite noi liste ale chiaburilor, în care este inclusă și familia Mariei Tudor Smochină din Iargara, deși, încă prin decizia din 11 septembrie 1947 a comitetului executiv Leova, fusese stabilită lista gospodăriilor de „culaci” din Iargara. În listele gospodăriilor „chiaburești” au fost incluși, în fond, cei mai buni gospodari, inclusiv din sovietul sătesc Iargara: „Commere Pantelei, Commere Sava, Teacă Stephan, Balan Ion, Smochină Maria, Antonov Mihail, Baron Mihail, Belcev Zahar, Bădărău Pelagheia, Para Mihail, Constantinov Grigore, Zacon Ion, Bulivșchi Igor, Antonov Anton, Torgan Ivan.” (Arhiva raionului Leova, Fondul 138, inventar 1, fila 6.).

Iată, însă, lista deplină a persoanelor supuse represaliilor și deportate din raionul Leova de către regimul totalitar comunist în anii 1940, 1941, 1949, 1951, 1952, 1954, perfectată la structura comunităților raionului din anul 2003, inclusiv din Iargara (Cartea Memoriei, vol. III, editura „Știința”, 2003): Cazan Vladimir, Cernobilschi Strui, Cernobilschi Riva, Cernobilschi Moisei, Goncarov Victor, Gotișan Simion, Răzmeriță Alexandru, Teodorescu Elena, Bădărău Gherman, Antonov Mihail, Antonov Varvara, Antonov Alexandra, Antonov Elena M., Antonov Filip, Antonov Elena C., Ataev-Cucoș Agafia, Ataev-Cucoș Feodora, Bădărău Pelagheea, Bădărău Gheorghe, Bădărău Ana, Bădărău Elizaveta, Bădărău Elena, Bogdanov Fiodor, Bogdanov Nina, Bogdanov Zinaida, Bogdanov Iulia, Bogdanov Gheorghe, Bulavca Ignat, Zubcov Tatiana, Zubcov Alexandra, Constantinov Grigore, Constantinov Pelagheea, Constantinov Ilie, Constantinov Melania, Dimov Gheorghe, Dimov Irina, Dragnev Feodora, Dragnev Zinaida, Dragnev Maria, Dudoglo Vasile, Dudoglo Vasilisa, Dudoglo Afanasie, Dudoglo Ecaterina, Dudoglo Fiodor, Dudoglo Vasile, Butnaru Nina, Butnaru Maria, Butnaru Nicolae, Melnicenco Constantin, Caireac-Melnicenco Maria, Melnicenco Ana, Mitcov Gheorghe, Mitcov Ecaterina, Mitcov Elena Gh., Mitcov Nicolae, Mitcov Elena V., Para Mihail, Para Ecaterina, Para Gheorghe S., Para Nadejda, Goteșan Aftenia, Putregai Ilie, Putregai Elena, Putregai Sofronie, Putregai Valentina, Teacă Ioana, Teacă Maria, care, învinuți de „trădare de patrie”, „acțiuni antisovietice”, incriminându-li-se alte învinuiri de „dușmani ai poporului” au fost strămutați cu forța și trimiși la tăierea pădurilor, semiflămânzi, în barăci, în regiunile Cita, Tiumen, RASS Bureat-Mongolia, Akmolinsk ș.a.

Deportările și represiunile staliniste au reprezentat o politică sistematică de teroare, vizând eliminarea „elementelor dușmănoase” (intelectuali, gospodari, preoți) din Basarabia și Bucovina de Nord după anexarea din 28 iunie 1940. Prin valuri succesive (1941, 1949, 1951), zeci de mii de oameni au fost deportați forțat în Siberia și Kazahstan, scopul fiind distrugerea elitei intelectuale și economice, colectivizarea forțată, intimidarea populației pentru a fi loială față de regimul sovietic. Vitreg destin au avut mii de oameni care, fără nicio vină, au fost supuși la munci inumane, trimiși la moarte „în Siberii de gheață”, de unde mulți nu s-au mai întors.

Expoziția vernisată în incinta Muzeului de Istorie și Etnografie din Leova aduce în prim-plan istoria și memoria victimelor celui de-al Doilea Război Mondial, al deportărilor și represiunilor staliniste-comuniste, foametei organizate, oferind o incursiune „pe viu” în contextul consecințelor pactului Molotov-Ribbentrop. Vizitatorii au ocazia să exploreze documente autentice, fotografii, mărturiile emoționante, obiecte personale și opere de artă care reflectă tragedia, durerea, dar și lupta de rezistență a basarabenilor în fața represiunilor comuniste.

Ion DOMENCO

După trei ani este prea târziu?

Recent am procurat cartea japonezului Masaru Ibuka „După trei ani este prea târziu”. Are 160 de pagini și este ușor de citit (traducere de Diana Guțu). Am lecturat-o dintr-o răsufare. De ce? Mi-a atras atenția titlul, care probabil, va intriga mulți părinți tineri. Mie mi-a trezit curiozitatea prin faptul că este la prima vedere în totală contradicție cu pedagogia Waldorf pe care am promovat-o și o susțin. Recunosc, am citit-o nu neapărat ca s-o critic, ci ca să știu ce citesc părinții de azi. Să fiu la curent cu ultimele opinii ale „modei” pedagogice.

Spre surprinderea mea, citind cartea am descoperit multe lucruri cu care sunt de acord, pentru că corespund undeva cu principiile pedagogiei Waldorf. Dar am dat și de afirmații contradictorii, pe care nu le pot accepta...

re în viitor. După ce m-am familiarizat cu opiniile autorului despre importanța jocului și a ritmului în educație, despre dezvoltarea memoriei prin învățarea poeziilor, despre importanța basmelor la vârsta timpurie, despre învățarea prin imitație a limbilor străine, a instrumentelor muzicale ș.a., mi-a creat impresia că s-a inspirat din pedagogia Waldorf. Dar, cu regret, după ce am citit la el despre „Metoda Montessori”, iar despre pedagogia Waldorf nu spune niciun cuvânt, am rămas dezamăgit un pic. Mai târziu mi-am dat seama de ce nu pomenește de Rudolf Steiner, întemeietorul pedagogiei Waldorf. Fiindcă în 1971, la momentul apariției cărții, în Japonia încă nu exista nicio inițiativă antroposofică, nici operele lui R. Steiner nu erau traduse. Deci, Masaru Ibuka nu avea de unde ști. Primele inițiative Waldorf au apărut în Japonia abia în 1987. În 2025 erau deja 15 grădinițe și 7 școli ce țin de acest sistem pedagogic. Cu alte cuvinte, „marșul triumfal Waldorf” s-a produs acolo după anul 2000, adică după decesul lui M. Ibuka.

De ce titlul mi-a trezit anumite controverse? Fiindcă știu din pedagogia Waldorf că în primii 3 ani copilul învață 3 lucruri importante: în primul an mersul, în al doilea vorbirea, iar în al treilea gândirea. Toate le preia de la maturi (părinți, bunici, frați, surori mai mari ș.a.). Principiul de învățare la această vârstă este imitația. S-ar părea că învățarea prin imitație este ușoară. Dar și imitația necesită eforturi mari, exersare, perseverență și timp. Pentru a însuși mersul, copilul trebuie mai întâi să-și dezvolte mușchii ca să se apuce de mâinile, să învețe a se mișca „de-a bușilea”, a se ridica vertical, a-și ține echilibrul, a pași sprijinindu-se de ceva, apoi, în sfârșit, a face primii pași independenți. Aceste 6-7 deprinderi sunt învățate cu multă muncă, pe parcursul a câteva luni. Procesul învățării prin imitație se produce ca de la sine, ca ceva natural, fără intervenții premeditate din exterior. Nu e necesar ca bebelușii să fie stimulați pentru dezvoltarea mușchilor, dar nici împiedicat să facă aceasta.

Mai întâi, însă, câteva date despre autor. Masaru Ibuka (11.IV.1908-19.XII.1997) a fost un inginer și antreprenor japonez, co-fondator al corporației Sony, una dintre personalitățile marcante care au contribuit la „miracolul japonez” de după al Doilea Război Mondial și la transformarea Japoniei într-un lider economic al lumii actuale. Interesul său pentru educație apare prin 1969 din două motive: unul social, legat de revoltele tineretului studentesc, care cuprinseseră multe țări din lume, inclusiv Japonia, nemulțumit de sistemul de învățământ; și unul personal – fiul său avea elemente de autism. În 1970 a editat „Teoria mea de dezvoltare a bebelușilor. Așa creștem noi”, iar în 1971 publică cartea de față; în 2015 îi apare a treia, „După trei ani este prea târziu pentru tați”.

Volumul are două prefețe, un „Cuvânt înainte” al autorului și 5 părți: 1. Potențialul copilului; 2. Impactul experienței timpurii; 3. Ce îi este favorabil copilului; 4. Principiile educației; 5. O privi-

În „Prefață”, fiul autorului, Macoto Ibuka, ne informează că părintele său la vârsta de doi ani a rămas fără tată și a fost crescut de mama sa. El încheie prefața cu cuvintele: „Consider că astăzi este nevoie mai mult ca niciodată să punem accentul pe educația mamei și a copilului”.

Glenn Doman, al doilea prefațator, medic de la Institutul de Dezvoltare a Potențialului Uman (SUA), susține că cartea este scrisă cu bunățate și bunăvoință, că ea este „uimitor de duioasă”, „simplă, directă și limpede”. El evidențiază trei temeuri pentru a avea încredere în sfaturile lui M. Ibuka: 1) Autorul „nu e specialist în teoria învățământului, prin urmare nu știe ce este permis și ce nu: o condiție necesară pentru a face progrese semnificative într-un domeniu conformist; 2) este... un geniu... care a contribuit la ridicarea Japoniei din ruine... la nivelul unui lider mondial. 3) nu doar vorbește, dar pune în practică”.

Sunt întrutotul de acord cu afirmația lui M. Ibuka că „Sistemul contemporan de învățământ dă prea multă importanță examenelor și notelor, însă ignoră, nu încurajează în niciun fel, încrederea în oameni”. Cuvintele sunt și astăzi actuale, chiar dacă între timp s-au produs multe reforme benefice.

Cu ce nu sunt de acord? 1) Cu afirmația din titlu că „după trei ani este prea târziu”. Cu atât mai mult că editorii au repetat acest deziderat pe parcursul cărții tocmai de 17 ori! Nu e vina autorului! Mi se pare o afirmație prea categorică. Pentru ce „este prea târziu”? Autorul are în vedere că e prea târziu pentru dezvoltarea intelectuală a copilului. Nu sunt de acord, fiindcă cu peste 100 de ani în urmă, pedagogul și filosoful Rudolf Steiner a descoperit că în perioada dintre naștere și 7-9 ani împliniți forțele plămuitoare

ale copilului sunt îndreptate spre formarea/obținerea formei organelor interne. Dacă aceste forțe sunt îndreptate prematur spre dezvoltarea intelectuală, atunci anumite organe interne (inima, plămâni, rinichii, ficatul, stomacul etc.) pot rămâne deformate, ceea ce va avea consecințe mai târziu, la maturitate. Da, prin imitație putem ușor învăța copilul limbile străine, muzica, ș.a., dar cu ce preț? E nociv să se facă din contul sănătății.

2) La pag. 33 autorul spune că „Până la 3 ani, copilului nu-i este greu să învețe ceea ce-l interesează... Nu trebuie să vă îngrijoreze volumul de energie și de putere folosite în proces”. Cum așa? Dacă pe mulți copii până la 3 ani îi interesează jocurile electronice, atunci părinții trebuie „să nu se îngrijoreze de volumul de energie și putere folosite” în procesul de activitate, să zicem, pe TikTok, Youtube etc.? Cred că aici a prevalat interesul comercial al autorului ca producător de mijloace tehnice moderne.

Recomandările lui M. Ibuka pot fi rezumate la 5 sfaturi: 1) „Puneți la dispoziția copiilor creioane cât se poate de devreme”; 2) Dați copilului o foaie mare de hârtie, ca el să deseneze târându-se „de-a bușilea”: O foaie standard contribuie la dezvoltarea unui om standard; 3) Oferiți copiilor obiecte diferite, moi și tari, ascuțite și tocite, grele și ușoare etc. 4) Nu împuneți copiilor cum trebuie să se joace; 5) Jucăriile ideale sunt materialele care pot fi ușor modelate (lut, ceară, hârtie).

În încheiere, aș îndemna atât părinții, cât și cadrele didactice la lectura acestei interesante și folositoare cărți. O lucrare pe cât de captivantă, pe atât de utilă, zic eu.

Liviu DASCAL,
pedagog-pensionar

Să fim prieteni cu cei mici: voluntariat și educație pentru valori

Voluntariatul, activitate de interes public desfășurată din proprie inițiativă de orice persoană fizică în folosul altora, fără a primi o contraprestație materială, este tot mai prezentă în instituțiile educaționale din raionul Cantemir. Activitățile de voluntariat în școală – campanii de ecologizare, meditații pentru colegi, organizarea de evenimente caritabile sau parteneriatele cu ONG-uri – sunt esențiale pentru dezvoltarea abilităților sociale și civice ale elevilor. Acestea cultivă empatia, responsabilitatea și spiritul comunitar, implicând școlarii în protecția mediului și sprijinirea persoanelor vulnerabile.

Astfel, fenomenul poate fi considerat un prim pas în procesul de conștientizare de către tineri a rolului pe care îl au în societate, a responsabilității ce le revine. Societatea are stringentă nevoie de oameni ca ei, or, prin voluntariat elevii pot dobândi competențe în ceea ce privește comunicarea, dar și o serie de deprinderi sociale și abilități de valoare, cum ar fi toleranța, solidaritatea, încrederea, spiritul civic și responsabilitatea socială. De asemenea, pot învăța tehnici de negociere și cooperare, oportunități și provocări de a-și asuma anumite sarcini. Elevii își pot dezvolta noi atitudini față de cei din jur, dar și

față de mediul înconjurător.

Activitățile desfășurate în acest sens la Gimnaziul „Mihai Eminescu” din Cantemir demonstrează cu prisosință că prin implicarea în diverse acțiuni și campanii de voluntariat, elevii conștientizează că pot aduce o schimbare în comunitatea lor, mai ales dacă lucrează cu alți colegi preocupați de același aspect. Protecția mediului este o preocupare tot mai mare în orașul nostru. În contextul dat, organizăm cu elevii campanii de reciclare, plantare de copaci sau curățenie în curtea instituției. Astfel, băieții și fetele învață despre răspunderea pe care o au față de natură și importanța unui mediu curat. Un exemplu elocvent, de ultimă oră, este colectarea de deșeuri reciclabile de hârtie, plastic sau baterii uzate.

Gimnaziul se află în contact permanent cu Consiliul raional al elevilor, Primăria, ONG-urile specializate pentru a face aceste acțiuni mai eficiente, a implica cât mai mulți elevi, inclusiv din clasele primare întru ajutorarea și susținerea comunității. Specialiștii în domeniu recomandă mai multe activități de voluntariat,

cum ar fi participarea la campaniile: *Colectare de Deșeuri; Pachete de Ajutoare; Colectează și Donează Haine; Sponsorizează un Copil Nevoiaș sau Adoptă la Distanță; Grădina Comunitară; Devin-o Voluntar sau Donator pentru un Adăpost de Animale; Hrănește Păsările pe timp de Iarnă* ș.a.

Percepția voluntariatului în rândul elevilor este în general una pozitivă. Din discuțiile cu părinții copiilor am concluzionat că majoritatea familiilor consideră că implicarea în asemenea activități ajută la formarea unor valori importante, precum responsabilitatea, spiritul civic activ, empatia și dorința de a contribui la binele comun. Apreciem o astfel de poziție atât de necesară în contextul formării unor valori autentice la elevii din ciclul primar, or, activitățile de volunta-

riat și implicare socială ocupă un rol esențial în formarea viitorilor cetățeni activi.

În acest sens, elevii clasei a IV-a au participat la activitatea cu tema „Să fim prieteni cu cei mici”, o experiență educativă menită să dezvolte empatia, generozitatea și spiritul de solidaritate. Evenimentul s-a desfășurat într-un cadru prietenos, în colaborare cu micuții de la grădiniță, oferindu-le elevilor oportunitatea de a interacționa cu cei mai mici și de a crea momente de bucurie autentică. Programul artistic pregătit de elevi a inclus poezii, cântece și o scenetă, toate prezentate cu entuziasm și sensibilitate, reușind să aducă zâmbetul și buna dispoziție pe chipul copiilor preșcolari. Pe lângă momentele artistice, elevii au desfășurat o activitate de voluntariat, oferind picilor diverse jocuri și rechizite. Gestul lor a demonstrat implicare, responsabilitate și dorința de a contribui la crearea unui mediu educațional mai cald și mai prietenos. Indiscutabil, prin participarea la aceste acțiuni, elevii au înțeles importanța relațiilor bazate pe empatie, respect, sprijin reciproc și acceptare. Interacțiunea

directă cu copiii mai mici a contribuit la dezvoltarea unor importante competențe sociale și emoționale, consolidând în același timp valori precum altruismul și cooperarea.

În concluzie, activitatea „Să fim prieteni cu cei mici” a reprezentat o oportunitate valoroasă de învățare prin experiență, demonstrând că educația nu se limitează doar la acumularea de cunoștințe, ci contribuie la formarea caracterului, personalității. Este și firesc, or, misiunea școlii, a cadrelor didactice este de a promova o cetățenie activă, a educa tineri responsabili, deschiși, implicați, dornici să-și ofere timpul, abilitățile și cunoștințele în beneficiul altora, să se dedice unei cauze nobile, obiectiv marcant al învățământului într-o Moldovă care dorește să adere la Uniunea Europeană. Cu siguranță, voluntariatul va rămâne o activitate atractivă, demnă de a fi practică de copii împreună cu cei adulți, deoarece se desfășoară printr-un proces al flexibilității și alegerii libere.

Svetlana BUMBU,
învățătoare, grad didactic I,
Tatiana ANDONI,
cadru didactic de sprijin,
grad didactic I,
Gimnaziul „M. Eminescu”,
or. Cantemir

Cartea care întrunește tinerii la bibliotecă

În contextul actual, dominat de tehnologiile informaționale și de expansiunea accelerată a inteligenței artificiale, interesul tinerilor pentru lectură pare să fie tot mai mult în descreștere, fiind adesea dominat de atracția pentru gadgeturi și mediul digital. Ritmul alert al vieții moderne, abundența informației și diversitatea formelor de divertisment influențează modul în care noile generații își aleg activitățile zilnice, lectura devenind, uneori, o opțiune secundară. Cu toate acestea, cartea continuă să rămână un instrument esențial de formare intelectuală și spirituală, iar rolul instituțiilor culturale în promovarea acesteia devine mai important.

În acest context, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” își reafirmă statutul de instituție de referință în viața culturală a municipiului Chișinău, reușind să mențină vie legătura dintre tineri și universul lecturii. Prin inițiative inovatoare, adaptate intereselor contemporane, biblioteca creează contexte favorabile pentru apropierea tinerilor de carte, transformând lectura dintr-o activitate obligatorie într-una interactivă, de recreere. Astfel, biblioteca nu doar oferă acces la informație, ci devine un spațiu al dialogului, al descoperirii și al formării continue.

Un exemplu în acest sens este Programul de lectură „Chișinăul citește”, care se bucură de o apreciere constantă și semnificativă în capitală. De-a lungul edițiilor sale, programul s-a impus ca o platformă solidă de promovare a lecturii, reunind cititori de toate vârstele în jurul cărții și al valorilor culturale autentice. Ediția a XXIII-a confirmă acest succes, partenerii programului manifestând un interes deosebit pentru titlurile propuse spre lectură

în anul curent. Volumele au fost solicitate nu doar pentru lectura individuală, ci și pentru participarea la întâlnirile cu autorii incluși în program, ceea ce demonstrează dorința cititorilor de a interacționa direct cu creatorii și de a aprofunda sensul operelor.

Aceste întâlniri literare le oferă participanților oportunitatea de a descoperi noi perspective asupra textelor citite, de a înțelege mai bine procesul de creație și de a reflecta asupra mesajelor transmise de autori. Dialogul direct cu scriitorii transformă lectura într-o experiență vie, dinamică și profundă, stimulând gândirea critică, imaginația și sensibilitatea estetică a tinerilor.

La categoria TINERI, pentru anul curent a fost selectat pentru lectură romanul „Fata de dincolo de ceață”, semnat de Aurelian Silvestru, scriitor, psiholog, publicist și pedagog din Republica Moldova, fondator și director al Liceului de Creativitate și Inventică „Prometeu-Protalent” din Chișinău. Opera sa se remarcă prin profunzimea temelor abordate și prin mesajele

cu valoare formativă, fiind apreciată pentru capacitatea de a provoca reflecții asupra vieții, valorilor și alegerilor personale. Romanul propus a constituit un punct de plecare ideal pentru discuții relevante și pentru implicarea activă a tinerilor în dialogul cultural.

Printre primii care au inițiat o întâlnire cu autorul au fost și elevii Grupei AT-0125 de la Centrul de Excelență în Energetică și Electronică. Participarea acestora la evenimentul desfășurat în incinta Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu” (CAIME) a fost posibilă datorită implicării bibliotecarei instituției, Liudmila Popescu, și a susținerii din partea cadrelor didactice, profesoarelor de Limba și literatura română: Natalia Moraru, Victoria Scutelnic-Cibotari și Lilia Fedosiu, care au contribuit la pregătirea tinerilor studioși pentru o participare activă și conștientă la dialog.

bit oportunitatea de a interacționa direct cu autorul.

Dintre participanți, s-au evidențiat prin implicare și interes deosebit: Lorentina Dărănuță, Ana-Maria Vicol, Aureliu Andronovici, Vladimir Dănuță, Adrian Erezanu, Ariadna Pralea, Mihail Doaga, Sandu Chiriac, Cristian Hron, AdriaPopescu n, Olga Borfotină, Nicoleta Murafa, Daniela Plotnic. Aceștia au demonstrat că lectura poate stimula curiozitatea intelectuală și dorința de cunoaștere, contribuind la formarea unei generații deschise spre dialog și reflecție.

La finalul evenimentului, Natalia Moraru a adresat sincere mulțumiri autorului pentru valoarea și actualitatea operei sale, subliniind impactul pozitiv asupra tinerilor și rolul esențial al literaturii în formarea personalității acestora. În semn de apreciere și susținere a lecturii, Aurelian Silvestru a oferit bibliotecii instituției un set de cărți cu autograf, gest simbolic care încurajează apropierea de carte și consolidează relația dintre cititori și universul literar.

Întâlnirea desfășurată la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” rămâne o experiență memorabilă, plină de inspirație și valoare educativă pentru tinerii de la CEE. Astfel de evenimente demonstrează că lectura își păstrează relevanța și puterea de a uni oameni, idei și generații, contribuind la dezvoltarea unei societăți bazate pe cunoaștere, dialog și valori autentice.

Natalia CORGHENEA,
șef serviciu CAIME

„Chișinăul citește” – întâlnire cu autoarea Ala Bujor la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”

Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” (CAIME) a organizat o întâlnire plină de emoții și bucurie cu autoarea Ala Bujor pentru elevii clasei a II-a „A” de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, în cadrul Programului de lectură „Chișinăul citește”, ediția a XXIII-a, categoria Copii. Cu această ocazie, învățăceii au arătat cât de frumos poate prinde viață o carte atunci când este trăită cu suflet. Activitatea a fost pregătită cu grijă de diriginta clasei, Oxana Rotaru, care reușește să-i apropie pe elevi de lectură într-un mod firesc și cald. Alături de ea, bibliotecara Aculina Golovatenco a fost aproape de copii, susținându-i pe tot parcursul întâlnirii.

Cartea inclusă în programul de lectură, „Aventurile fetei Lela”, i-a purtat pe cei mici într-o lume plină de imaginație și sensibilitate.

Emoția a fost și mai mare datorită faptului că Ala Bujor a fost prezentă alături de ei, dialogând și încurajându-i să-și spună gândurile așa

cum le simt. La rândul lor, elevii au venit cu o surpriză pentru autoare – teatralizarea cărții și redarea ei într-un mod cu totul deosebit. Cu multă naturalețe, ei au înscenat întreaga poveste, reușind să redea trăirile personajelor: Corbul Negru, Bursucul Pădurii, Pasărea Măiastră, Balena Uriașă, Prințul Broscoi, Cavalerul Șarpe și altele. S-a simțit clar că nu doar au citit cartea, ci au înțeles-o și au trăit-o.

Desenele realizate de copii au ocupat un loc aparte în cadrul întâlnirii. Prin ele s-a văzut cât de mult i-a atins această poveste. Fiecare

lucrare a redat, în felul său, Universul fetei Lela – o lume mai liniștită, uneori melancolică, în care ploaia este mereu prezentă, iar stările sunt mai profunde. În mod simbolic, chiar și în ziua întâlnirii ploaia a fost prezentă, parcă însoțind atmosfera din carte. Prin detalii atent alese, copiii au reușit să redea emoțiile trăite de Lela și legătura ei cu natura, așa cum au simțit-o ei.

Discuțiile au adus în prim-plan lucruri simple, dar importante: dra-

gostea față de natură, grija pentru animale și responsabilitatea fiecăruia față de mediul înconjurător. Copiii au vorbit deschis și au demonstrat că lectura poate forma nu doar cititori, ci și oameni sensibili. A fost o întâlnire în care povestea a ieșit din pagini și s-a simțit în tot ce i-a înconjurat pe copii, chiar și în ploaia de afară.

Nadejda COJOCARU,
șef sector CAIME

Cel mai nobil sentiment este dragostea de patrie!

O întâlnire de suflet cu cititorii Școlii Profesionale nr.3 din Chișinău

O lecție publică memorabilă, cu genericul *Vine ceasul reunirii*, a fost realizată într-o frumoasă colaborare a Bibliotecii „Ștefan cel Mare și Sfânt” cu Școala Profesională nr. 3 din capitală. Pedagogul și scriitorul Ștefan Sofronovici, și cercetătoarea științifică de la Institutul de Filologie Română „B. P. Hasdeu”, Tatiana Butnaru, au rememorat, împreună cu elevii școlii, evenimentele asociate votării de către Sfatul Țării a actului Unirii, la 27 martie 1918. Au vorbit despre sentimente importante și indispensabile omului, indiferent în ce epocă ar trăi, patriotism, dragoste de țară, limbă maternă, familie și neam.

Unirea s-a produs prin efortul unor oameni de înaltă cultură și curaj, a menționat scriitorul Ștefan Sofronovici: „Toate au avut loc grație înaintașilor noștri – Ion Pelivan, Ion Incuț, Pantelimon Halippa, Ion Buzdugan, Constantin Stere și mulți alții. Le-am amintit elevilor, care au ascultat cu interes, că actul Unirii s-a produs în clădirea unde astăzi este Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Am încercat să le cultivăm sentimentul dragostei de neam, de țară, de valori naționale, declamându-le și din propriile versuri, cum ar fi poezia „Noi nu avem pământ de dat”, „O mamă”, „Doar și o țară avem” ș.a. Într-adevăr, mama și țara sunt sinonime, așa cum spuneam și în versurile care au ajuns la inima participanților la lecția publică de azi: Feciori și fiice toți suntem,/ Ai mame și ai țării./ Așa cum Domnul ne-a lăsat -/ Noi nu avem pământ de dat!”

Invitatul amintea în cadrul evenimentului și ideea, exprimată de ilustrul nostru scriitor clasic, Vasile Alecsandri, că cel mai nobil sentiment este dragostea de patrie, „fiindcă aici se înglobează dragostea de mamă, dragoste de tată, de frați, de surori, de biserică, de tot ce reprezintă plaiul natal”. Și alți înaintași ai noștri – Eminescu, Mateevici, Vieru, ne îndeamnă să

ne iubim patria, a subliniat Ștefan Sofronovici, adăugând că neamul românesc este un model de pace și de neagresivitate în Europa și în lume. Dar trebuie să păzim pământul nostru și să-l promovăm prin cultură, cunoștințe, realizări frumoase, a mai menționat scriitorul: „Așa cum și Mateevici ne învață: Să fiți uniți! Căci în lupta pentru viață, dacă veți fi slabi, cei care locuiesc cu voi vă vor asimila, vă vor înghiți, vă vor marginaliza”.

Scriitorul și-a adus și propriile cărți, din care a recitat mai multe versuri inspirate, dedicate dragostei de neam, de țară, de părinți. Una dintre ele, *Basarabia Română*, care e la a treia ediție, conține frumoase poezii patriotice, de dragoste, religioase, acrostihuri, glose, sonete. Participanții la eveniment au aflat că mai multe versuri din acest volum, fiind de o deosebită muzicalitate, au devenit niște cântece îndrăgite, una dintre ele făcând parte din repertoriul interpretului Nicolae Gribincea. Alte melodii pe versurile din această carte le-au compus profesorul Petru Adam și alți muzicieni.

Cartea de poezii, primul volum al poetului Ștefan Sofronovici, este de asemenea la a treia ediție. Ea începe cu recunoșterile și inspirațiile versuri „Noi nu avem pământ de dat!”. Invitatul a povestit, cu

deosebită emoție, că la recenta lansare a fost prezentă și mama sa, aflată la onorabila vârstă de 99 de ani. Poetul a destăinuit că distinsa doamnă Sofronovici este deținătoarea titlului *Purtătoare de tezaur român viu*, care e egalat cu titlul de academician în folclor. Doamna Sofronovici este și autoarea unui volum de poezii, *Dragii mamei copilași*, prefațată de academicianul Mihai Cimpoi. La un eveniment ce a avut loc recent, purtătoarea tezaurului românesc a declamat două poezii din cartea sa

manifestare a voinței poporului, e adevărat. Și totuși, a contat mult că acesta a fost pregătit de cele mai luminate minți din istoria culturii, literaturii noastre. Printre ei este și Alexe Mateevici, ultimul scriitor clasic de la sfârșitul secolului XIX - începutul secolului XX”.

Aportul poetului Alexe Mateevici la înfăptuirea Unirii s-a manifestat prin tendința lui de a lumina poporul prin versurile sale, cuvântările emoționante în fața participanților la Congresul Învățătorilor: „În discursul său,

și a interpretat două cântece, printre care și Imnul României Regale. Povestind aceste lucruri, cu vădită emoție în voce și în privire, scriitorul a ilustrat, printr-un exemplu concret și foarte elocvent, idei ce țin de patriotism și dragoste de neam, părinți, țară, despre care scrie în versurile sale.

Tatiana Butnaru, cercetător științific, coordonator la Institutul de Filologie Română „B. P. Hasdeu”, a întregit cele spuse de scriitor, menționând contribuția importantă la realizarea Actului Unirii a poetului și preotului Alexe Mateevici: „Unirea Basarabiei cu România n-a apărut spontan, ci a fost o

Mateevici îi orienta să citească, să scrie, să vorbească, să se roage, să se judece anume în limba părinților lor, adică în limba română. La ședința Congresului, Mateevici zicea: „Nu avem două limbi și două literaturi, dar limba și literatura este una – similară cu aceea de peste Prut!”. Aceasta, de fapt, era o replică la adresa moldovenismului primitiv care persista în perioada respectivă. Adică Mateevici și-a asumat rolul de a lumina poporul, fiindcă condițiile social-politice în 1917 erau aproape similare cu ceea ce se întâmpla

în Republica Moldova undeva prin anii 90, sau prin 2000, sau în prezent. Da, suntem moldoveni, fiind fiii vechii Moldove, zicea poetul, dar facem parte din marele trup al românismului și, în același timp, noi suntem înfrățiiți cu alte popoare romanice – italienii, portughezii, francezii ș.a. Adică accentua originea romanică a limbii noastre, a limbii române... Mateevici n-a contemplat evenimentul Unirii, fiindcă a plecat printr-un accident prea

devreme din viață, în august 1917. Și mai mulți cercetători afirmă că el a fost omorât de dușmanii cauzei noastre naționale”, a menționat Tatiana Butnaru.

Participanții la eveniment, elevii clasei a X-a de la Școala Profesională nr. 3, grupa S.F.11, au rămas impresionați de cele relatate de oaspeții evenimentului, apreciind argumentele, emoțiile, sentimentele cu care au vorbit despre Unirea Basarabiei cu România, despre patriotism, alte valori naționale și general-umane. În continuare, tinerii studioși și-au exprimat propriile impresii și opinii:

Andrei Sadovei: Am participat la o lecție foarte interesantă de istorie, în cadrul căreia am vorbit despre semnificația Unirii, care a contat foarte mult pentru poporul român și în special pentru basarabeni. Pe lângă ceea ce am învățat la eveniment, am ascultat niște poezii foarte frumoase, care au întregit atmosfera activității de astăzi.

Adrian Mihălaş: Ne-am întrunit azi cu ocazia zilei de 27 martie, zi în care Basarabia s-a eliberat de sub dominația rusească. Oamenii și-au exprimat propria opinie și dorința de a se uni cu frații lor, românii din România. Datorită invitațiilor noastre, mi-am mai amintit odată ceea ce am învățat în clasele gimnaziale, dar am auzit și lucruri noi, foarte interesante. Poeziile poetului Ștefan Sofronovici, invitatul nostru, au fost foarte impresionante. Prin ele ne-a vorbit despre patria noastră, despre valorile noastre românești, despre dragostea de părinți, bunei, patrie și limba maternă.

Ionuț Muntean: Sentimentul de patriotism este foarte important, deoarece este esențial să ne respectăm, să ne iubim țara, pământul unde ne-am născut, am copilărit, am crescut și trebuie să-l iubim întreaga viață, să-l apărăm. Așa cum trebuie să ne cunoaștem și să ne iubim tradițiile, obiceiurile, cultura țării noastre.

Întâlnirea dintre participanții la lecția publică, organizată de către Biblioteca „Ștefan cel Mare

și Sfânt” și administrația Școlii Profesionale Tehnice nr. 3 a avut un impact profund asupra sufletelor participanților, întregind adevărul și datele istorice, prin cuvintele inspirate ale poezilor, scriitorilor clasici și celor contemporani. Versurile și emoțiile transmise prin cuvânt vor răsună mult timp în sufletul tinerilor, alături de întrebarea: Ce înseamnă astăzi unitatea și cum o putem construi, prin gesturi mici, dar sincere?

Alina RUSU

UPSC a obținut distincții importante la INVENTCOR 2026

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a înregistrat rezultate remarcabile în cadrul Salonului Internațional de Inventică INVENTCOR 2026, desfășurat în perioada 2-4 aprilie la Deva, România, unde instituția a participat cu mai multe lucrări științifice și proiecte inovatoare. Prezența Universității la acest eveniment de anvergură a fost marcată de obținerea unor distincții de prestigiu, care confirmă nivelul înalt al activității de cercetare și al contribuțiilor academice de calitate în cadrul UPSC.

Performanțele academice ale reprezentanților UPSC au fost completate de mai multe medalii de aur, acordate unor lucrări științifice și monografii cu impact în domeniul educației și cercetării. Monografia „The Paradigm of Developing Emotional Intelligence in Primary School Students”, realizată de Olguța Sanda, Maia Borozan și Lilia Țurcan, a fost recompensată cu distincția de aur. O altă lucrare premiată cu aur este „STE(A) M Approaches in Education and Research”, elaborată de Nadejda Cazacioc și Eduard Coropceanu. De asemenea, monografia „Personality Psychology”, semnată de Diana Antoci, a fost distinsă cu medalie de aur.

exelență acordată Universității pentru contribuții excepționale în sfera cercetării și implementarea unor soluții educaționale inovatoare. De asemenea, prof. univ. Eduard Coropceanu și-a adjudecat Premiul Special pentru un ciclu de invenții în domeniul biotehnologiilor inovative, oferit de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Acesta s-a învrednicit și de un Premiu Special pentru rezultate deosebite obținute în cadrul proiectului „Biotechnological Innovations for the Conservation of Rare Plant Species in the Era of Climate Change”, cod 25.80013.7007.06RE, realizat împreună cu o echipă de cercetători din care mai fac parte Tatiana Călugăru-Spătaru, Lilia Brînză și Mariana Lozinschi.

Printre cele mai importante distincții se numără Cupa de

La Chișinău s-a desfășurat „Excursia Memoriei” pentru elevi din nordul țării

Peste 160 de elevi din raioanele Briceni, Ocnîța, Edineț, Dondușeni, Drochia, Soroca, Rezina și Râșcani au participat la activități educaționale și culturale desfășurate în cadrul „Excursiei Memoriei”. Evenimentul a avut loc la Chișinău, în scopul înțelegerii trecutului și promovării valorilor democratice.

Astfel, învățăceii au avut posibilitatea să exploreze momente importante din istoria recentă a Republicii Moldova, programul debutând la Monumentul Deportatilor din Piața Gării Feroviare. Aici participanții au asistat la o lecție despre deportările staliniste și consecințele nefaste ale

acestora. După care, elevii au fost divizați în două grupuri, vizitând prin rotație Muzeul Național de Istorie a Moldovei și Muzeul de Istorie Militară. La muzeu, școlarii au beneficiat de tururi ghidate și explicații tematiche. În a doua parte a zilei, ei au vizionat spectacolele „Anul 1946” și „Dosarele Siberiei”, urmate de discuții interactive în compania

unor actori și regizori implicați în teatralizarea acestor piese. Complexul de evenimente descris supra a fost inițiat de Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Ministerul Culturii și instituții muzeale din capitală. „Excursia Memoriei” face parte dintr-o serie de 4 activități desfășurate pe parcursul lunii martie curent, în cadrul Decadei Memoriei și Recunoștinței.

Cor. UPP

Un român îndrăzneț

Preotul Anatol Cristea, parohul bisericii din Badicul Moldovenesc, Cahul, Episcopia Basarabiei de Sud (satul lui Nicolae Botgros) este prea cunoscut printre mireni. Slujește altarului de ani prea lungi, cu multă *usârdie* și *blagocestie*. Mai puțin știu că dânsul a făcut și Facultatea de Filologie. În paranteze fie spus: are o pronunție impecabilă, bună de slujbă în strana domnească. Încă și mai puțin cunosc faptul că preotul este, deocamdată, autorul a două cărți: *Poiana raiului* și *Crucea pământului*.

Din punct de vedere tematic, cărțile preotului paroh se află la poli opuși: prima, *Poiana raiului*, e despre frumusețea dragostei, inclusiv iubirea trupească (astăzi i-am zice sexuală). Cea de a doua carte: *Crucea pământului* este, în esență, o saga a foametei, prin care a trecut Basarabia noastră.

Ce pot spune despre *Poiana raiului*? În linii mari, acâmul nostru basarabeian încearcă și, parțial, reușește să facă / să zugrăvească cum dintr-un banal act sexual ia naștere un frumos sentiment de dragoste. După cum relatează în prefață preotul Vasile Secrieru: „Pentru autor *Familia* reprezintă un element sacru, liantul cel mai important al unei societăți sănătoase din punct de vedere moral și spiritual avându-l în centru pe Dumnezeu”. Protagonistul romanului este părintele Octavian. Alături de el o găsim pe preoteasa Nina, soția sa. Acțiunea se desfășoară, mai cu seamă, în Târgul Cucului, de lângă lacul Catlabug. Preoteasa Nina devine suspicioasă, când părintele Octavian se cam reținea până târziu. Dar suspiciunea femeii nu are teme – preotul se reținea la o harbușărie cu domnul agrom... (Punctele de suspensie

le-am pus intenționa). Totuși, în *Poiana Raiului* se înfiripă o dragoste pătîmășă între părintele Octavian și dascălița Iulia. Se naște un prunc. Scenele se desfășoară caleidoscopic. Mult soare, multă frumusețe feminină. În final, îl vedem pe pruncuț (oarecum crescut clandestin), devenit între timp Gabriel, pășind pe urmele tatălui său biologic (părintele Octavian) – preot cu renume.

Prin ce m-a surprins cartea în cauză? Are o intrigă bine pusă la punct. Multe personaje. Pe lângă cele de la începutul textului (Octavian – Nina) se mișcă o lume întreagă: dascălița Iulia, părintele Stegărescu, un cumătru al lui Octavian, Sergiu, un domn judecător, câteva (multe!) femei, pe care le-a „întâlnit” părintele Octavian...

Nu prea știu cum au întâmpinat această carte autoritățile ecleziastice. E prea îndrăzneță, eufemistic spus. În orice caz, romanul se citește cu interes. Ceea ce i-aș reproșa autorului este aglomerația de scene, personaje, personalități din anturajul imediat. Nu pune, părinte, tot bulgurul/păsatul într-o gălușcă!

Și, cu Doamne ajută, înainte!

Ion IACHIM

AVIZ

IP Școala Profesională nr. 9 din mun. Chișinău anunță concurs în vederea ocupării funcției vacante de director adjunct pentru instruire practică, producție și șef de secție practică.

Candidații vor prezenta dosarele de participare conform Regulamentului privind ocuparea funcțiilor de conducere în instituțiile de învățământ profesional tehnic.

Dosarele se depun la sediul instituției până la data de 30.05.2026. Telefon de contact: 022 75-05-18.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 2945

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Iulian Bogatu
REPORTER ▶ Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pânte
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>